

DICK MOLENAAR, ALL ARTS BELASTINGADVISEURS

‘De artiestenregeling is nog te weinig bekend’

Zijn kantoor ligt aan de Rotterdamse Westersingel, in een kunstvriendelijke buurt. Galeriers, zalen voor popmuziek en danceparties, de Doelen, de schouwburg – het is allemaal binnen handbereik.

Dick Molenaar voelt zich prettig in die omgeving. Hij en zijn zeventien kantoorgenoten hebben zich toegelegd op het fiscaal begeleiden van artiesten, met name podiumkunstenaars.

De speciale fiscale regelingen voor artiesten stammen al uit 1941, toen de Duitsers in het Besluit Loonbelasting een aparte heffing invoerden voor ‘beroepsboksers, goochelaars en andere musici’. De reden was weinig prozaïsch: artiesten werden beschouwd als vreemd en ongrijpbaar volk, zonder vaste woon- of verblijfplaats. Op ongeregelde tijden verdienen ze ergens wat, maar zie er als fiscus maar eens achter te komen waar en hoeveel. ‘Dat is ook na de oorlog lange tijd zo gebleven,’ zegt Dick Molenaar. ‘Maar in het ontwerp van de nieuwe Wet op de loonbelasting 1964 was de artiestenregeling geschrapt. Niet onbegrijpelijk, gegeven de maatschappelijke ontwikkelingen. De muziekvakbonden hebben toen echter een sterke lobby gevoerd om de regeling toch te handhaven en zelfs uit te breiden met een sociale verzekeringsplicht. Daarmee hebben ze succes gehad en dat is de reden dat er ook anno 2004 nog steeds een apart fiscaal regime voor artiesten bestaat. Nederland is daarin overigens bepaald geen uitzondering: alle OESO-landen hebben dergelijke regelingen.’

ONBEKEND

De toch al respectabele leeftijd van de Nederlandse artiestenregeling heeft volgens Molenaar nog niet geleid tot een

brede bekendheid bij degenen die als inhoudingsplichtig zijn aangewezen. Hij geeft een typerend voorbeeld. ‘Stel een caféhouder laat op vrijdagavond in zijn zaak een bandje optreden. Tien tegen één dat hij zich niet realiseert dat hij van de betaalde gage loonbelasting moet inhouden. Dat wordt hem pas duidelijk bij een boekencontrole en als dan blijkt dat hij de afgelopen jaren tientallen van dat soort

‘Over wie als artiest moet worden beschouwd bestaat veel onduidelijkheid’

optredens heeft georganiseerd heeft hij een probleem. De fiscus gaat alsnog die loonbelasting naheffen, maar nu over een gebruteerd bedrag en tegen het anoniementarief. Daarbovenop komen nog een boete en heffingsrente. Als de caféhouder voor een optreden duizend euro heeft betaald, zal hij daar alsnog zo’n veertienhonderd euro extra over moeten afdragen.’ De Belastingdienst is zelf ook niet in alle geledingen bekend met de *ins* en *outs* van de artiestenregeling, is Molenaars ervaring. ‘Zeker van de jurisprudentie, waarin tal van uitzonderingen op de hoofdregels

worden bekrachtigd, weten de controleurs weinig. Bijvoorbeeld bij diskjockeys heb ik meermalen meegemaakt dat de ene afdeling van de Belastingdienst via de artiestenregeling wil gaan naheffen, terwijl de andere de betreffende belastingplichtige geen zelfstandigheidsverklaring wilde geven omdat hij *niet* als artiest wordt aangemerkt. Dat leidt natuurlijk tot forse robbertjes vechten met de fiscus en ook geregeld tot een procedure.’ Dergelijk ongemak komt deels ook voort uit onduidelijkheid, vindt hij. ‘Of iemand als artiest moet worden beschouwd – dat valt in heel wat gevallen niet uit de regeling af te leiden. Ik vind het onbegrijpelijk dat Financiën niet wat meer duidelijkheid in die onoverzichtelijke toestand schept.’

BUITENLANDERS

Sinds 1970 bestaat er aan aparte regeling voor buitenlandse artiesten (en sporters) die in Nederland optreden. De regeling is conform artikel 17 van het OESO-modelverdrag, waarin het heffingsrecht is toegewezen aan het land waar het optreden plaatsvindt. Voor gesubsidieerde optredens en voor optredens in het kader van een culturele uitwisseling zijn uitzonderingen mogelijk. ‘De meeste landen hebben de aanbeveling van de OESO overgenomen om buitenlandse artiesten en sporters geen

FOTO: LEVIEN WILLENSSE

kostenaf trek toe te staan,' zegt Molenaar. 'Ze heffen over de brutogage, waarbij de percentages variëren tussen de vijftien en vijfentwintig. Nederland heft twintig procent. Opvallend is dat veel landen na afloop van een belastingjaar geen aangifte inkomstenbelasting toestaan: de ingehouden bronheffing is de definitieve heffing. In heel wat gevallen pakt dat voor de artiest onvoordelig uit. Daarnaast ontstaan bij verrekening in eigen land al gauw problemen. Dan accepteert de buitenlandse

fiscus bijvoorbeeld de informatie van de Nederlandse inhoudingsplichtige niet omdat die te summier is of geen stempel van de Belastingdienst heeft. Afgezien daarvan is de verrekening als gevolg van de hoge bronheffing in het land van optreden vaak onvoldoende, omdat die beperkt blijft tot het bedrag dat in eigen land aan belasting moet worden betaald.'

Zijn ervaring is dat buitenlandse artiesten – in elk geval de bekende – hun zaakjes administratief en financieel uitstekend voor elkaar hebben. 'Grote Amerikaanse artiesten bijvoorbeeld kunnen je – weet ik uit eigen ervaring – een nauwkeurige kostenbegroting van hun optreden leveren. Ze hebben een touraccountant, die precies weet hoe de wetgeving in een bepaald land in elkaar zit. Voor andere bekende en ook wat minder bekende buitenlandse artiesten geldt hetzelfde.'

UITZONDERING

Nederland is sinds 2001 een gunstige uitzondering op deze internationale praktijk, meent hij. 'Buitenlandse artiesten en beroepssporters mogen hun kosten al in de loonbelasting aftrekken op grond van de kleinevergoedingsregeling of de kostenvergoedingsbeschikking. En bovendien kunnen ze na afloop van het jaar een normale aangifte inkomstenbelasting indienen. Dat is overigens niet verplicht: de loonbelasting kan ook als eindheffing worden aanvaard. In de praktijk blijken veel buitenlandse artiesten het inderdaad bij die eerste heffing te laten en dienen ze geen IB-aangifte in. Dat is eigenlijk opmerkelijk, want de Nederlandse eerste schijf omvat maar één procent echte inkomstenbelasting en de tweede maar acht; de rest bestaat uit premies volksverzekeringen. Bij een bronheffing van twintig procent is het verschil natuurlijk aanzienlijk.'

Molenaar vindt de Nederlandse artiestenregeling anno 2004 'goed werkbaar'. 'De overdreven en onuitvoerbare administratieve verplichtingen die met de Wet IB 2001 geïntroduceerd werden zijn inmiddels weer afgevoerd. Als je je erin hebt verdiept zijn de regels best uit te voeren – hoewel ze vaak tegen alle fiscale logica ingaan. Maar ik durf te zeggen dat de

Nederlandse regeling internationaal gezien de beste is die er bestaat. Het probleem is alleen dat zoveel inhoudingsplichtigen de inhoud niet of onvoldoende kennen en daardoor onherroepelijk in de fout gaan.'

JAZZDRUMMER

De – vaak strenge – nationale artiestenregelingen staan in toenemende mate bloot aan toetsing door het Europese Hof van Justitie. Meest invloedrijke recente uitspraak in dit verband is het Arnoud Gerritse-arrest uit 2003. Daarin bepaalde het Hof dat het strijdig is met het EU-verdrag wanneer bij niet-ingezetenen geen rekening wordt gehouden met kostenaf trek als dat bij ingezetenen wel gebeurt en dat altijd (na afloop van het jaar) een vergelijking met de normale tarieven van de inkomstenbelasting moet plaatsvinden. Arnoud Gerritse was op beide punten van een koude kermis thuisgekomen. Als Rotterdams jazzdrummer had hij in 1996 enkele dagen opgetreden in Duitsland, waarbij 25% van zijn gage was ingehouden als belasting, zonder de mogelijkheid zijn reis- en verblijfkosten af te trekken. Bovendien mocht hij na afloop van het jaar geen normale Duitse belastingaangifte indienen. 'De uitspraak betekent in elk geval dat Duitsland zijn belastingheffing voor buitenlandse artiesten en sporters zal moeten aanpassen,' zegt Molenaar, die als vertegenwoordiger van Gerritse optrad. 'Maar ook andere landen zullen hun regelingen moeten herzien. En waarschijnlijk is het arrest ook de opmaat naar een regeling waarbij de heffing wordt toegewezen aan het woonland in plaats van het land van optreden. Op de lange duur lijkt dat een onvermijdelijke ontwikkeling.'

VOORSPRONG

'Inhoudelijk interessant werk voor leuke mensen.' Zo omschrijft Dick Molenaar zijn dagelijkse bezigheden. 'We zijn een echt gespecialiseerd kantoor. Dat is natuurlijk mooi, maar het legt ook verplichtingen op. We moeten hard werken om die ene stap voorsprong te behouden.'

In dat kader valt ook zijn profeschrift over internationale artiestenregelingen, waarop hij volgend jaar hoopt te promoveren.